

MINNESSKRIFT
TILLÄGNAD

Karl Dahlstrand

1977–2023

Minnesskrift tillägnad
Karl Dahlstrand

Redaktörer

Matthias Baier, Håkan Gustafsson,
Claes Lernestedt och Niklas Selberg

© Författarna och Iustus Förlag AB, Uppsala 2025

Upplaga 1:1

ISBN 978-91-7737-306-3

Produktion: eddy.se ab, Visby 2025

Omslag: John Persson

Foto omslag: Theo Hagman Rogowski

Foto s. 2: Magnus Gudmundsson

Förlagets adress: Box 1994, 751 49 Uppsala

Telefon: 018-65 03 30

Webbadress: www.iustus.se, e-post: kundtjanst@iustus.se

Printed by Eurographic Group, Poland 2025

Innehåll

Förord	9
Andreas Anderberg <i>Brottsoffret och kriminalpolitiken – femton år senare</i>	13
Robert Andersson <i>Att stänga ner det politiska samtalet – den moralistiska kriminalpolitiken</i>	27
Matthias Baier <i>Straffmyndighetsåldern – ett empiriskt nedslag</i>	39
Peter Bergwall <i>Some Thoughts on the Leaking Law and Fact-Value Entanglement</i>	59
Erika Bjerstedt <i>Rättfärdigt minne. En paradox på gränsen mellan subjektivitet och objektivitet</i>	65
Erik Björling <i>Kosmos har tappat sin briljans</i>	79

Innehåll

Moa Bladini & Eva-Maria Svensson	
<i>Näthat mot kvinnor – en fråga om demokrati</i>	89
Merima Bruncevic	
<i>Critical Hope and Small Acts of Justice: Minima Moralia as a way of remembering</i>	105
Sandra Friberg	
<i>Offer eller förövare? Ersättning till frihetsberövade personer</i>	117
Görel Granström, Fanny Holm & Ruth Mannelqvist	
<i>Brottsoffer i rätten – upprättelse genom solidaritet eller strängare straff?</i>	135
Håkan Gustafsson	
<i>Vem behöver egentligen domstolarna? Om ett grundpostulat inom diskursen om civil olydnad och rättslig mobilisering</i>	147
Håkan Hydén	
<i>Något om relationen mellan Rätt och Samhälle</i>	163
Juha Karhu	
<i>Betydelsen av H.L.A. Harts analytiska rättsteori för rättssociologin enligt Karl Dahlstrand</i>	177
Jannice Käll	
<i>Om skadan och varandet för det akademiska arbetet i den tid som återstår</i>	191
Stefan Larsson	
<i>Kort betraktelse av vad man icke kan tala om</i>	199
Claes Lernestedt	
<i>Något om (straffrätt och) gällande rätt, rättsdogmatik och rättssystem</i>	203
Anna Lundberg	
<i>Sociala rättigheter och lokala solidariska infrastrukturer</i>	219

Innehåll

Annette Olesen & Ole Hammerslev	
<i>Er det virkelig så simpelt? "Bridging the Justice Gap"</i>	
<i>med "Timely", "Targeted", "Trustworthy" retshjælp.</i>	
<i>Foreløbige betragtninger fra et pilotprojekt</i>	231
Mårten Schultz	
<i>Reparation och inkommensurabilitet</i>	243
Eva Schömer	
<i>Rättssociologin behöver intersektionalitet</i>	261
Anna Sonander & Johanna Mellström	
<i>"Vi ska ju liksom följa budget". Barnrätt i kommunalt</i>	
<i>beslutsfattande: Från teori till praktik</i>	273
Gustav Stenseke Arup	
<i>Några tankar om processer, relationer och obestämbara</i>	
<i>rättskällor</i>	289
Wanna Svedberg Andersson	
<i>Experimentell juridik i samspelet mellan teori och</i>	
<i>praktik – Vem, vad, hur, när och varför som</i>	
<i>metodologiska analysverktyg</i>	297
Åsa Ågren	
<i>Börat och varat i bryggornas land</i>	311
Karsten Åström	
<i>Juridik, samhällsvetenskap och behovet av en</i>	
<i>fördjupad doktrin</i>	323
Publikationer Karl Dahlstrand	331
Författarpresentationer	337

Förord

Vår Karl Dahlstrand gick bort alldeles i slutet av 2023. Det var en veritabel chock för oss alla; familj, vänner och kollegor. Det skedde hastigt, utan förvarning. ”Mitt i steget”, som det träffande uttrycktes i ett fint tal vid begravningsakten. Just det kännetecknade också väldigt mycket den Karl som vi kände: intellektuellt ständigt i rörelse, ständigt nyfiken på möjliga nya samarbeten, möjliga nya sätt att strukturera och angripa problem – vetenskapliga, metodologiska, moraliska – eller för den delen förhålla sig till världen i största allmänhet. Eller någon större eller mindre del av den. Och allt detta på ett sätt som i samtalet på samma gång kunde vara både enträget och socialt försiktigt samtidigt. Inget var för litet, inget var heller för stort.

Karl var Karl. Jag (Håkan) minns mycket väl när jag första gången träffade Karl: det var i Växjö 2009 i samband med den årliga sammankomsten i IVR (svenska sektionen av den internationella rättsfilosofiföreningen). Han visste vem jag var, och det är kanske inte så konstigt att doktorander och yngre forskare har koll på seniorer och särskilt som jag själv under lång tid hade haft band till RÄS (med studier där 1985–1988). När vi hälsat och jag presenterat mig undrade jag: ”Och du är?” varpå han log på det där lagom förvånade avväpnande sättet

och svarade: ”Men jag är ju Karl Dahlstrand, ju” – och det var han (ju). Karl var Karl, och ingen annan.

Efter den fina känslosamma ceremonin i Stora Salen på *Grand Hotel* i Lund den 25 januari 2024, väcktes en känsla av att Karl borde hedras på något sätt. En kort tid därefter fick vi fyra – som känt Karl nära och länge – en förfrågan av Isabel Schoultz (tidigare prefekt på RÄS) och Anna Lundberg (nuvarande prefekt på RÄS) om vi hade möjlighet att ta oss an uppdraget att fundera på en lämplig form. Vi accepterade ödmjukt detta hedersamma uppdrag, och tämligen omgående beslutade vi oss för en skrift till Karls minne till vilken akademiska kollegor från både RÄS och andra lärosäten bjöds att inkomma med bidrag. Och det är denna *Minnesskrift* du nu håller i din hand.

De närmare trettio bidragen i volymen, sedda tillsammans, formar tycker vi en finstämd tribut till Karl och hans sätt att vara och göra. Att redigera boken har varit ambivalent; å ena sidan glädjande att få läsa författarnas hägkomster av Karl och hans forskning, å andra sidan har det samtidigt inneburit ett bitvis tungt sorgearbete. Bidragen ger också en bild – ett slags mosaikartad sådan – av de olika inriktningarna främst hos hans *forskning* och intressen i sådant hänseende. Vi har därför gjort bedömningen att här inte behöver sägas så mycket mer om just dessa bitar.

Vad som däremot borde lite lyftas fram i detta förord – i en bok som ju handlar mest om *forskning* – är det djupa *intresse*, tillika den *omsorg* som Karl visade också inom andra områden relaterade till jobbet: undervisnings- och studentrelaterade frågor, liksom frågor relaterade till varierande aspekter av arbetsplatsens – och kollegernas – väl och ve, för i det närmaste allt tycktes det finnas energi, engagemang och värme. Under ett medarbetarsamtal sa han på förfrågan om sin roll på institutionen: ”när gäster och nya personer inte vet vart de skall ta vägen under kaffeпаuser väntar jag in dem – jag leder genom att gå sist”.

Även den yttre historien kan hållas kort – även den kommer åtminstone delvis fram i bidragen. Karl växte upp i Göteborgstrakten, flyttade vid någon tidpunkt upp till Stockholm för att läsa juridik och sedan ned till Lund för att ta sig an rättssociologin och därmed den bredare syn på rätten och dess omgivningar som han tyckte behövdes. Såväl juridikstudierna som Stockholm lämnade nog, kunde det

Förord

uttryckas, en viss känsla av brist i den unge Karl. Den avhjälpes i rätt hög utsträckning genom flytten till Lund, där studierna i rättssociologi, följda av en doktorsavhandling i samma ämne (och i förlängningen också ett lektorat) både stillade och stimulerade nyfikenheten.

Utöver denna skrift vill vi erinra om Karsten Åströms *Minnesord om Karl Dahlstrand 12 januari 2024* i *Sydsvenska Dagbladet* och Niklas Selbergs *In memoriam Karl Dahlstrand i Retfærd* 179, nr 1, 2024.

Med detta överlämnar vi *Minnesskrift tillägnad Karl Dahlstrand*.

Göteborg – Lund – Stockholm

Redaktörerna

Matthias Baier, Håkan Gustafsson,
Claes Lernestedt och Niklas Selberg